

Der er i udvalget enighed om at fremhæve den enstemmige opfattelse, at en efterretnings- og varslingstjeneste er nødvendig af sikkerhedsmæssige grunde, og at der må gives efterretningsvæsenet de fornødne arbejdsmuligheder.

Efter udvalgets opfattelse må de arbejdsmuligheder, som åbnes for efterretningstjenesterne mod forsøg på at drive spionagevirksomhed på og fra dansk territorium, være således, at der dels kan udføres et effektivt arbejde, dels ikke sker tilsidesættelse af regler, der tilsigter at beskytte den enkelte borgers personlige rettigheder. Det må være den enkelte ministers ansvar gennem de fornødne instrukser til de dem underlagte tjenester at sikre dette.

Det er udvalgets opfattelse på grundlag af de forklaringer, som er afgivet af forsvarsministeren og justitsministeren, at der er afgivet de fornødne instrukser i så henseende. Det er endvidere oplyst gennem udvalgets undersøgelser, at regeringens sikkerhedsudvalg, hvoraf foruden de nævnte ministre statsministeren, udenrigsministeren og ministeren for kulturelle anliggender og for teknisk samarbejde med udviklingslandene samt nedrustningsspørgsmål er medlemmer, i fornødent omfang er blevet orienteret om efterretningstjenesternes arbejde.

Udvalget har søgt at trænge til bunds i, hvorledes ansvarlige ministre i tidligere regeringer har instrueret tjenesterne, og i hvilket omfang de har sat sig ind i efterretningstjenesternes arbejde. Gennem de forklaringer, som de forhenværende justitsministre Hans Hækkerup og K. Axel Nielsen har afgivet i udvalget, synes det klarlagt, at de ved deres tiltræden har sat sig nøje ind i denne deres virksomhed og i deres ministertid nøje fulgt med i alle væsentlige problemer, som er opstået på dette område. De tidligere forsvarsministres forhold har det ikke været muligt at undersøge på samme måde, da begge disse — Poul Hansen og Victor Gram — er afgået ved døden. De forklaringer, som er afgivet af tjenestemænd, som har samarbejdet med disse ministre på efterretningsmæssige områder, synes dog at vise, at både Poul Hansen og Victor Gram nøje har fulgt den militære efterretningstjenestes arbejde og gennem deres beslutninger og instrukser taget ansvaret for arbejdet i det omfang, som det må være den ansvarlige ministers pligt.

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) har under sit arbejde fået den opfattelse, at de ledende tjenestemænd i efterretningstjenesterne i henhold til tjenesternes arbejdsgrundlag har orienteret de ansvarlige ministre om efterretningstjenesternes arbejde og søgt ministrenes afgørelser på områder, hvor afgørelser må træffes af den politisk ansvarlige minister.

Flertallet finder grund til at fremhæve, at når en sådan politisk afgørelse én gang er truffet af en minister, må de pågældende tjenestemænd anse denne afgørelse for fortsat gældende, uanset om der